

De reanimatie van het projectbesluit

Cobouw 09-10-'09

Een op 2 oktober aan de Kamer toegezonden Nota van wijziging op de Crisis- en herstelwet bevat een voor de bouwpraktijk belangrijke aanvulling. Dit voorstel betreft versnelling en vereenvoudiging van besluitvorming voor alle bouwprojecten die niet passen binnen het vigerende bestemmingsplan (dat geldt overigens voor heel veel bouwprojecten van enige omvang). Arjan Bregman en Friso de Zeeuw leggen uit.

De huidige Wro geeft gemeenten de mogelijkheid om ten behoeve van bouwprojecten die niet passen binnen het vigerende bestemmingsplan, een projectbesluit te nemen (art. 3.10 e.v. Wro). Het projectbesluit is destijds na druk vanuit de praktijk van gebiedsontwikkeling aan de Wro toegevoegd. Het gebruik van het projectbesluit kent echter grote haken en ogen. Dit projectbesluit moet namelijk binnen een jaar worden gevolgd door een bestemmingsplan (art. 3.13 Wro). Daarnaast moet een bestemmingsplan eenmaal per 10 jaar worden geactualiseerd (art. 3.1 lid 2) of moet een verlengingsbesluit worden genomen (art. 3.1, lid 3 Wro). Het niet nakomen van een van deze verplichtingen heeft als sanctie dat gemeenten geen leges meer kunnen invorderen voor het betreffende project (art. 3.1, lid 4 respectievelijk art. 3.13, lid 4). In de praktijk heeft de strakke koppeling in de tijd tussen projectbesluit en bestemmingsplan en de aan overschrijding verbonden sanctie geleid tot grote terughoudendheid bij gemeenten om het projectbesluit

te gebruiken. Veel gemeenten gebruiken het projectbesluit helemaal niet. Voor een snelle besluitvorming bij veel bouwprojecten is dat jammer, omdat het projectbesluit en de verlening van bouwvergunning wel kunnen worden geïntegreerd, maar het verlenen van bouwvergunning en het vaststellen van een bestemmingsplan niet. Bovendien worden gemeenten die het projectbesluit wel gebruiken opgezadeld met dubbel werk.

Wabo

Naar verwachting zal in de loop van 2010 de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking treden. Met de Wabo wordt gepoogd om voor bouwprojecten de besluitvorming zodanig in te richten, dat een initiatiefnemer in principe nog maar één vergunning, de omgevingsvergunning nodig heeft. Op grond van de Wabo gaat het projectbesluit – in tegenstelling tot het bestemmingsplan – op in de omgevingsvergunning. Ook voor een omgevingsvergunning die in strijd is met het vigerende bestemmingsplan, geldt eenzelfde plicht tot een daaraan binnen dezelfde termijn gekoppelde herziening van het bestemmingsplan. Gelet op de gemeentelijke huiver voor het projectbesluit, is niet alleen de huidige besluitvorming rond veel bouwprojecten suboptimaal, maar dreigt ook de omgevingsvergunning zijn doel – werkelijk integrale projectbesluitvorming – te missen.

Bestemmingsplannen

De hiervoor geschetste suboptimale besluitvorming levert nauwelijks een bijdrage aan de positie van bestemmingsplannen boven de ook – terecht! – in de Wro opgenomen plicht om eenmaal per tien jaar het bestemmingsplan te herzien. Om de tien jaar worden daardoor automatisch alle projectbesluiten c.q. omgevingsvergunningen 'in het bestemmingsplan geveegd'. Vaak zal het echter een kortere termijn betreffen. Als een projectbesluit

wordt genomen drie jaar voordat het bestemmingsplan moet worden geactualiseerd, vindt het 'erin vegen' veel eerder plaats. Nu ook aan het niet-actualiseren per tien jaar een sanctie is gekoppeld die voldoende waarborg biedt dat gemeenten de actualiseringsplicht zullen nakomen, biedt de Wro ook bij het laten vervallen van de extra koppeling tussen afzonderlijke projectbesluiten en (postzegel)-bestemmingsplannen nog voldoende waarborgen voor ruimtelijke samenhang en actuele bestemmingsplannen.

Dit probleem wordt in de toelichting bij de Nota van wijziging bij de Crisis- en herstelwet onderkend. Artikel 3.13 Wro wordt in het kader van de Crisis en Herstelwet vervangen door een artikel waarin het opschorten van de bevoegdheid leges te innen niet langer wordt gekoppeld aan herziening van het bestemmingsplan, maar aan het digitaal beschikbaar stellen van het projectbesluit. Gelet op het permanente karakter van het probleem van de koppeling tussen projectbesluit en bestemmingsplan heeft deze wijziging een plaats gekregen in afdeling 3 van de Crisis- en herstelwet. Een vergelijkbare wijziging wordt aangebracht voor de situatie dat de Wabo in werking is getreden.

Door deze wijziging met een permanent karakter kan naar de mening van ondergetekenden over vrijwel de hele breedte van de bouwopgave in Nederland substantiële winst worden geboekt en ontstaat werkelijke projectbesluitvorming zoals met de Wabo beoogd. Het hoeft geen betoog dat deze ingreep geheel in lijn ligt met de Crisis- en herstelwet en een belangrijke optimalisatie van die wet oplevert.

Arjan Bregman
Senior stafmedewerker Instituut voor Bouwrecht
Friso de Zeeuw
Praktijkhoogleraar gebiedsontwikkeling TU Delft en directeur nieuwe markten van Bouwfonds Ontwikkeling